

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Alpolgármestere**

Szám: 46146/2012.

J a v a s l a t
Salgótarján Megyei Jogú Város
középtávú gyermek és ifjúsági koncepciójának, valamint az annak végrehajtását célzó
2012-2014. évi cselekvési terv elfogadására

Tisztelt Közgyűlés!

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2006-ban megalkotta, és a 267/2005. (XI.24.) Öh. sz. határozatával elfogadta a középtávú gyermek és ifjúsági koncepcióját, amely 2012-ig meghatározta az ifjúságpolitika legfontosabb célkitűzéseit.

A 2006-os koncepcióhoz egy települési szintű ifjúságkutatás készült, melynek célja olyan általános helyzetkép feltérképezése, mely a fiatalok életének egészét próbálja átfogni és hiteles információt adni, és amelynek ismeretében célzottan lehet meghatározni az ifjúsági programok, projektek irányultságát. 2011-ben Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Népjóléti Irodája elvégezte az előző ifjúságkutatás aktualizált változatát. Célja a 2005-ben megfogalmazott középtávú gyermek és ifjúsági célok megvalósításának eredményességének értékelése, és a következő időszak céljainak meghatározása volt.

A kutatás megállapításait összefoglalva megállapítható, hogy a 2006-ban és az azt követő rövid távú cselekvési tervekben megfogalmazott célok nagy része megvalósult. Az ifjúsági részvétel formáinak megteremtése megtörtént, és a döntéshozatalba, illetve az ifjúság élethelyzetét befolyásoló folyamatokba való beleszólásra a lehetőségeik is biztosítottak. A koncepcióban megfogalmazott a város megtartó erejére és munkaerő helyzetére vonatkozó elképzelések tovább mutatnak az ifjúsági koncepció keretein.

Az önkormányzati ifjúságpolitika legfontosabb célja, hogy a megvalósult eredményeket megtartsa, és a működő szervezetek munkáját továbbra is támogassa. Emellett kiemelkedően fontos az ifjúsági színterek bővítése, melyek lehetővé teszik a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését, az önálló, tudatos, aktív részvételt a közösségi tevékenységben és a szabadidő hasznos eltöltésében. Ezen célok megvalósulását segítheti az új középtávú, 2012-2018. közötti időszakra szóló gyermek és ifjúsági koncepció, valamint az annak végrehajtását célzó 2012-2014. évi cselekvési terv.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a melléklet szerint elfogadja Salgótarján Megyei Jogú Város középtávú gyermek és ifjúsági koncepcióját, valamint az annak végrehajtását célzó 2012-2014. évi cselekvési tervét.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Salgótarján, 2012. június 14.

Fenyvesi Gábor
alpolgármester s.k.

SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZÉPTÁVÚ GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI
KONCEPCIÓJA
2012-2018

TARTALOM

I. AZ ÖNKORMÁNYZATI IFJÚSÁGPOLITIKA JOGFORRÁSAI3
II. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ CÉLJA4
III. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ ALAPELVEI4
IV. HELYZETELEMZÉS, KUTATÁSI EREDMÉNYEK5
IV.1. A demográfiai alapok5
IV.2. A 2011. évi ifjúságkutatásról6
IV.3. A 2011. évi ifjúságkutatás legfontosabb megállapításai6
A tanulók demográfiai helyzete6
Családi háttér6
Egészségmegőrzés7
Szabadidő8
Ifjúsági közélet	...9
Ifjúsági szolgáltatások	...10
A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya	...11
V. AZ IFJÚSÁGI TERÜLETEN HOZOTT FONTOSABB ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEK	...12
4 VI. A KONCEPCIÓ ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEI	...13
Ifjúsági szolgáltatások	...13
Ifjúsági közélet, érdekképviselő	...14
Szabadidő és sport	...15
Egészségmegőrzés, bűnmegelőzés	...16
Munkahelyteremtés	...17
Nemzetközi kapcsolatok	...17
VII. CSELEKVÉSI TERV a 2012.-2014. évekre	...18

I. AZ ÖNKORMÁNYZATI IFJÚSÁGPOLITIKA JOGFORRÁSAI

Az önkormányzati ifjúságpolitika jogforrásait képezi jelenleg:

Magyarország Alaptörvénye: „*(Nemzeti hitvallás)* Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierőjükkel ismét nagygyá teszik Magyarországot.” „*(XVIII. cikk (2) bekezdés)* Magyarország külön intézkedésekkel biztosítja a fiatalok és a szülők munkahelyi védelmét.”,

ENSZ egyezmények (1989. november 20-án New Yorkban elfogadott Gyermekek Jogairól szóló egyezmény; 1948. december 10-én elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata; 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya és Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya; 1960. december 14-én elfogadott Egyezmény az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről),

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. törvény,

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény.

A gyermek és ifjúsági feladatok tartalmát sem az önkormányzati törvény, sem más ágazati jogszabályok nem fejtik ki, nem szabályozzák részletesen. Egyes ágazati jogszabályok meghatároznak feladatokat az önkormányzat számára e területen is:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és végrehajtási rendeletei,

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és végrehajtási rendeletei,

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény,

A sportról szóló 2000. évi CXLV. törvény.

Salgótarján Megyei Jogú Város helyi rendelet alkotásának gyakorlatában és döntéseiben is megtalálható a fiatalokat érintő egyes kérdések szabályozása:

Az országos verseny-helyezett diákok és felkészítő tanáraik részére adományozható elismerő címek alapításáról és adományozásának rendjéről szóló 37/2009. (VI. 30.) rendelet - az országos tanulmányi, szakmai és művészeti versenyeken kiválóan helytálló tanulók és diákcsoportok elismerése,

Az önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól, a sportfeladatok finanszírozásáról és a sporttámogatás rendszeréről szóló 10/2008.(II.12.) rendelet – az utánpótlás korú sportolók támogatása, illetve a jó tanuló és jó sportoló diákok elismerése,

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról szóló 15/2000. (V. 29.)

Ör. sz. rendelete - a gyermek családban történő nevelésének az elősegítése, a veszélyeztetettség kialakulásának, illetve a gyermek családból való kiemelésének a megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.

A Közgyűlés a **127/2002. (VI.27.) Öh. sz. határozatával** fogadta el a kábítószer-probléma visszaszorítását célzó **Salgótarjáni Drogstratégia a kábítószer probléma visszaszorítására című** stratégiai programot.

A Közgyűlés a **17/2012. (II.23.) Öh. sz. határozatával** fogadta el Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának és Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata és Mátraszele Község Önkormányzata Intézményfenntartó Társulásának Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési és Akciótervét.

A Közgyűlés a **228/2011. (XII.15.) Öh. sz. határozatával** felülvizsgálta 2009-2015. időszakra vonatkozó Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közoktatási Feladatellátási, Intézményhálózat-működtetési és -Fejlesztési Tervét.

E mellett a Közgyűlés 257/1996. (X. 28.) Öh. sz. határozatával, majd a 267/2005. (XI: 24.) Öh. sz. határozatával elfogadta Salgótarján Megyei Jogú Város középtávú gyermek és ifjúsági koncepcióját.

II. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ CÉLJA

A koncepció célja, hogy a jelen igényeinek és lehetőségeinek tudatában az önkormányzat szándékait meghatározza egy-egy területen ellátandó feladatok fenntartására vagy - ha hiányzik - megteremtésére. A koncepció a szükségletek, a feladatok, a megoldási javaslatok számbavétele, továbbá olyan döntéshozatali elvek, irányok meghatározása, amely megvalósulása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók.

Fontos, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek. Ezért is szükséges az ifjúsági részvétel megerősítése, új formáinak és mechanizmusainak megteremtése és fenntartása, melyek lehetővé teszik a demokratikus értékek gyakorlatban történő megismerését, az önálló, tudatos, aktív állampolgári attitűd kialakulását, a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését.

Az ifjúsági koncepció keretet jelöl meg az ifjúságpolitikai cselekvési program kialakításához. Jelen koncepció szól mindazon fiatalokhoz, szervezetekhez, egyénekhez, akik részt kívánnak venni az önkormányzat gyermek és ifjúsági feladatainak ellátásában, valamint azokhoz, akik felelősséget éreznek, és felelősséget vállalnak a gyermekek, fiatalok nevelésében-oktatásában, egészséges életmódjuk kialakításában, művelődésében, sportolásában, szórakozási igényeik kielégítésében, munkavállalásuk elősegítésében, valamint a jövőt megalapozó demokratikus társadalom továbbépítésében.

III. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ ALAPELVEI

A salgótarjáni középtávú gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei az alábbiak:

1. A koncepció hatálya a 3-29 éves salgótarjáni lakosú gyermek, ifjúsági és fiatal felnőtt korosztályra, valamint a város oktatási intézményeiben tanuló, továbbá a városban szolgáltatást igénybe vevő fiatalokra terjed ki.
2. A célok megfogalmazásakor, a feladatok vállalásában a koncepció reális, a város teljesítőképeségével összhangban lévő mértéket határozzon meg.

3. A város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érezhetik magukat, vagyis ahol kiszámíthatóak életviszonyaik, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életre.
4. Segítséget kell nyújtani ahhoz, hogy a fiatalok felismerjék saját képességeiket, kialakulhasson bennük az a kreatív, kezdeményező magatartás, amely jövőbeni boldogságuk fontos alapja lehet: munka, szabadidő, társas kapcsolatok vonatkozásában. Azon feladatokat, igényeket, melyeket az ifjúság önszervező módon meg tud oldani, ne az önkormányzati intézményrendszer lássa el, hanem az csupán a hozzájuk szükséges feltételeket biztosítsa.
5. A koncepció célkitűzéseiben kiemelt szempont a fiatalok aktív részvételének, szerepvállalásának biztosítása, bevonásuk a döntés-előkészítéstől a végrehajtásig tartó folyamatba, véleményük megkérdezése az őket érintő valamennyi témában a döntések meghozatala előtt.
6. Kiemelten fontos a fiatalok bűnözés, az áldozattá válás megelőzése, csökkentése.
7. A koncepciónak erősítenie kell az együttműködést és a partnerséget a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, civil közösségek között.
8. A koncepció a közoktatási intézményekre az ifjúsági problémák kezelésének aktív színtereként tekint.

IV. HELYZETLEMLÉZÉS, KUTATÁSI EREDMÉNYEK

IV.1. A demográfiai alapok

A 3-29 éves korosztályt, fiatalokat az alábbi életkori csoportokba rendezhetjük:

gyermek korosztály, 3-14 évesek

ifjúsági korosztály, 15-19 évesek

fiatal felnőtt korosztály, 20-29 évesek

Salgótarján esetében a különböző életkori csoportok létszáma a következők szerint alakult :

KSH adatai	2005 januári adatok	2011. novemberi adatok
Lakosok száma (fő):	43.169	37.166
3-14 évesek száma (fő):	5.015	3.976
15-19 évesek száma (fő):	2.412	2.141
20-29 évesek száma (fő):	6.204	4.245
Összesen (fő):	13.631	10.369
A fiatalok aránya a lakosok számához viszonyítva (%):	31,57	27,88

IV.2. A 2011. évi ifjúságkutatásról

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2005. május – júniusában végeztetett utoljára ifjúságkutatást. Az akkori kutatás célja olyan általános helyzetkép, feltérképezése mely a fiatalok életének egészét próbálja átfogni és hiteles információt adni, és amelynek ismeretében célzottan lehet meghatározni az ifjúsági programok, projektek irányultságát. A városi ifjúságkutatás két, egymásra épülő elemből állt: egy nagy létszámú tanulói 194 kérdést tartalmazó kérdőíves vizsgálatból és egy szakértői fókuszcsoportos elemzésből. A kérdőívet akkor 791 tanuló töltötte ki.

2011. decemberében a salgótarjáni Polgármesteri Hivatal Népjóléti Irodája végeztetett egy kérdőíves kutatást, melynek kitöltését az iskolai tanórákon elektronikus formában végezte a kiválasztott 1325 tanuló. A kutatás célja, a 2005-ben megfogalmazott középtávú gyermek és ifjúsági célok megvalósításának eredményességének értékelése, valamint a következő időszak céljainak meghatározása volt. A 185 kérdést tartalmazó kérdőív alapját az előző ifjúságkutatás kérdései adták, melyből kikerültek az időközben elavult kérdések, és helyüket a speciálisan Salgótarjánra vonatkozó, az ifjúsági koncepcióban megfogalmazott célok megvalósulására vonatkozó kérdések kerültek.

A kutatást végzők az ifjúság kutatás során az alábbi fő területeket vizsgálta:

- A tanulók demográfiai helyzete
- Családi háttér
- Egészségmegőrzés
- Szabadidő
- Ifjúsági közélet
- Ifjúsági szolgáltatások
- A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya
- Jövőkép

IV.3. A 2011. évi ifjúságkutatás legfontosabb megállapításai

A tanulók demográfiai helyzete

A kutatás során 1325 tanulótól kaptunk értékelhető kérdőívet, mely az alapsokaság (az összes 7-14. évfolyamos tanuló) 39%-át teszi ki. A mintába került tanulókat az elemzés során három életkori csoportba soroltuk: 16 év alattiak (44%), 16-17 évesek (29%), 18 évesek vagy idősebbek (27%). A kérdezett tanulók átlagéletkora 15.95 év, ami iskolatípusonként természetesen eltérő. A válaszolók nemek szerinti összetétele megfelel a korcsoportra jellemző általános demográfiai helyzetnek, a fiúk és a lányok aránya kiegyenlített, a tanulók 52 %-a lány. A városban tanuló diákok több mint fele, 53% helyi lakos, 46% naponta jár be a környező településekről, 1% pedig kollégiumban vagy albérletben lakik.

Családi háttér

A megkérdezett fiatalok csaknem kétharmada él teljes családban, mindkét szülőjével együtt. Ez az arány a salgótarjániaknál 55%, a nem salgótarjániaknál 60%. A megkérdezett 15 évesek és annál fiatalabbak 55%-a, a 16-17 évesek 65%-a, a 18 év felettiek 50%-a él teljes családban. Az előző kutatási adatokhoz képest ez több csonka családot jelent.

A megkérdezettek csaknem 30%-ának családját közvetlenül érinti a munkanélküliség. A családok 23%-ában egy, 5%-ában kettő, 1,5%-ában pedig három vagy több munkanélküli van. A szülők iskolai végzettsége jelentősen befolyásolja, hogy van-e munkanélküli a családban. Ahol az édesapa nyolc általánost végzett, ott a családok 60%-át érinti a munkanélküliség, a diplomás apák családjaiban ez az arány 16%.

A tanulók a havi kiadásuk 20%-át ruházati cikkek vásárlására (a tanulók több mint fele 3000 forint/hó fölött költ ruhára), 10-11% élelmiszerre, élvezeti cikkekre, további 30%-át mobiltelefonra (legtöbbször havonta 3000 Ft felett költ erre a célra) fordítják. Szórakozásra (mozi, diszkó, koncert, színház) a tanulók 80%-a költ, átlagosan 500-1500 Ft között havonta. Szépségápolásra a tanulók 72%-a fordít. Feltűnő, hogy a tanulók nagyon keveset áldoznak a sportra, illetve könyvek, újságok vásárlására. Ezzel szemben az internetre fordított költségek sokkal magasabbak, mint a 2005-ös felmérésben. A tanulók fele áldoz rendszeresen élvezeti cikkekre.

Egészségmegőrzés

A vizsgált tanulók 18%-a rendszeresen **dohányzik**, további 10 % pedig alkalmanként gyűjt rá. A tanulók 5%-a válaszolt úgy, hogy nem dohányzik, mert már leszokott, és további 32% próbálta már ki. Azok aránya, akik saját bevallásuk szerint soha nem is próbálták, 31%. Ezek az adatok jobb képet adnak, mint 2005-ben (26% rendszeres, 12% alkalmankénti dohányzó), az eltérés oka kettős lehet: egyrészt a vizsgált tanulók közül több a fiatalkorú, másrészt a negatív kampány, melyet a dohányzás ellen folytat a társadalom. Az, hogy egy fiatal elkezd dohányozni, alapvetően kétféle okból lehetséges. Az egyik a negatív családi példa, a másik a kortárs csoport hatása. A salgótarjáni tanulók családjának több mint felében (51%) a szülők között van rendszeres dohányos. Ennél is rosszabb eredményeket kapunk, ha tovább szélesítjük a közösségi teret. A diákok 83%-ának van a baráti körében olyan, aki dohányzik, s gyakorlatilag mindenkinek van dohányos osztálytársa. A legtöbbször 13-15 évesen kezdenek el dohányozni, és legtöbbször csak pár szál cigarettát szívznak el naponta.

A magyar társadalomban a legelterjedtebb pszichoaktív szer, "drog" az **alkohol**. Ez érezhető Salgótarjában is, ugyanis a vizsgált tanulók mindössze 13%-a nem ivott még soha alkoholt. Ez teljesen egybeesik az előző mérés adatával. A gyakoriság mellett az elfogyasztott alkohol mennyisége is nagyon fontos összetevő. A megkérdezett tanulók 43%-a nem soha nem részegedik le (ebből 22% nem is iszik), 20%-nál előfordul, de csak nagyon ritkán. 26%-nál alkalmanként fordul elő és 8% nyilatkozott úgy, hogy mindig (!) lerészegedik, amikor iszik. A fiúk, a 9. évfolyam tanulói és a gyengébb tanulók az átlagnál gyakrabban részegednek le.

A **kávé** fogyasztását nem sorolják a klasszikus egészségkárosítási módozatok közé, pedig rosszabb távon gyengíti a szervezetet, ugyanúgy megbontja az egészséges rendszert, mint bármely más pótszer, ha szenvedéllyé válik. A tanulók 9%-a rendszeresen, fele alkalmanként szokott kávét inni. Azok aránya, akik kipróbálták ugyan, de nem fogyasztanak 24%. A kávézók aránya az iskolai évek alatt az életkor emelkedésével nő.

Az utóbbi években a fiatalok körében fokozatosan elterjedt egy másik értágító, serkentő hatású legális doppingszer, az **energia ital**. Az energia italt (pl. Bomba, Red Bull, Hell...stb.) a megkérdezett tanulók közül alig van, aki még nem próbálta ki, és nőtt a rendszeresen fogyasztók száma is. Ezzel párhuzamosan azonban sajnos a megkérdezettek közel 50%-a nem fordít egyetlen fillért sem a sportra. Az energia italok forgalmazóinak reklámhadjárata mellett, sajnos alig kap szerepet az a tény, hogy a mozgás hatása ugyanaz: felfrissíti az embert.

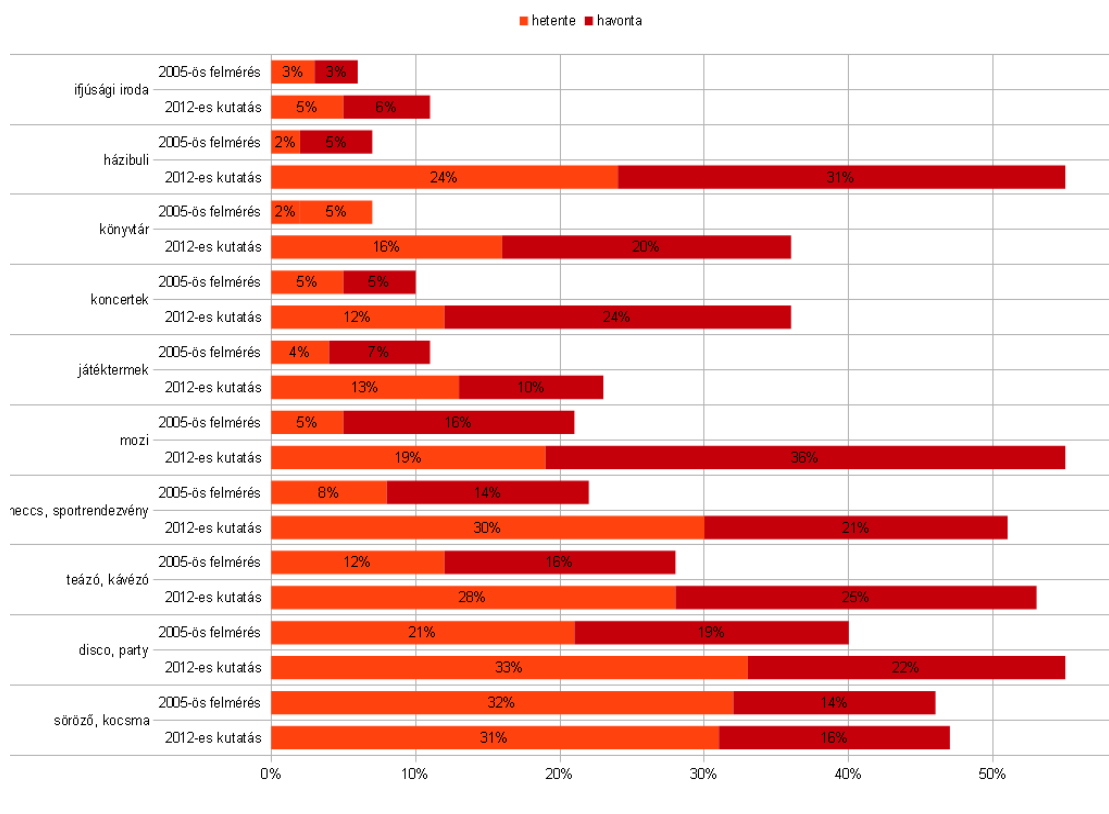
A legális szereknél **sokkal kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztása**. A kérdezett tanulók 80%-a egyértelműen elutasítja, még nem próbált ki és nem is akar kipróbálni semmilyen klasszikus értelemben vett kábítószerrel. További 7% nem fogyasztott ugyan, de már gondolt rá, hogy kipróbálja. Megkérdezett tanulók 13%-a már legalább egyszer kipróbálta valamelyik kábítószerrel, ezen belül saját bevallás alapján 4% tekintheti magát alkalmi, 2% rendszeres drogfogyasztónak. Tapasztalatok szerint a kábítószerrel fogyasztó tanulók jelentős része rejtőzködve marad, még az anonim kérdőívekben sem vállalja drogfogyasztását, tudva, hogy jogilag is elítélhető cselekedetről van szó. Megállapítható, hogy a fiúk között valamivel több a kábítószerrel fogyasztó, mint a lányoknál. A kábítószerrel fogyasztók körében erősebb korcsoportozás mutatható ki, mint a dohányosoknál. A drogozó fiatalok 90%-a nyilatkozott úgy, hogy van kábítószerrel fogyasztó barátja. Akik nem fogyasztottak még, de már gondoltak rá 50%-ban rendelkeznek drogos baráttal, 45% drogdílerrel is ismer. Ezzel szemben, akik soha nem is gondoltak arra, hogy kipróbáljanak valamelyik kábítószerrel, 87%-ban mondták, hogy nincs vagy nem tudnak kábítószerrel fogyasztó barátról.

Összefoglalva, a hagyományos egészségkárosítók közül a dohányzás és a kávé fogyasztás veszített népszerűségéből, viszont az energia ital fogyasztása már szinte minden napos. A drogfogyasztás nem növekedett, legalábbis a fogyasztást felvállalók köre nem.

Szabadidő

A fiatalok életében meghatározó jelentősége van annak, hogy a szabadidejüket milyen módon töltik, mire van egyáltalán lehetőségük. Általános tapasztalat volt a 90-es években, hogy a fiatalok szabadidős tevékenysége valamivel enyhébben ugyan, de éppen úgy a passzív időtöltések felé tolódik el, mint a felnőttek esetében. A TV, videó és a számítógépes játékok a legkönnyebben elérhető szabadidős tevékenységgé váltak. Úgy látszik, ez a folyamat nem csak lelassult, hanem visszafordult. A kérdőívek kitöltői látványosan többet látogatják az egyes szabadidős helyszíneket, mint 2005-ös kortársaik. Még mindig a közös bulik, a legkedveltebbek. Kiugróan megnőtt a házi bulik szerveződésének száma, de örömteli az a jelenség, hogy a városi szórakozási lehetőségeket - mint a mozi, koncert, sportrendezvény – is sokkal nagyobb számban látogatják. A megkérdezett fiatalok fele rendszeresen jár kávézóba, teázóba, miszerint van létjogosultsága, a komolyabb kulturális eseményeknek is. A könyvtár vonzó ereje is megnövekedett. Az ifjúsági iroda is egyre több fiatalot mozgat meg, de még így is kevesen ismerik ezt a lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésének.

A következő grafikon a rendszeres szabadidő eltöltési formák változásait mutatja a 2005-óta eltelt időszakban. Minden sávban a világosabb szakasz a heti, a sötétebb szakasz a havi rendszerességgel való „látogatottságot” jelenti.

Megkérdeztük a fiatalokat, hogy bizonyos, őket érintő rendezvényekből, programokból túl sok, megfelelő vagy túl kevés van-e a városban. Nagyon sokan nem tudják megítélni, hogy az egyes rendezvények száma sok, vagy éppen kevés. Ennek egyik lehetséges oka, hogy nem megfelelően tájékoztatottak a rendezvények időpontjairól, helyszínéről. A másik ok lehet, hogy a szórakozás leginkább kedvelt formái inkább kisebb baráti csoportosulásokban érvényesülnek (házibuli, kávéház, disco). A megkérdezett rendezvények, mint a koncertek, kiállítások, sportrendezvények nagyobb nyilvánosságot igényelnek, ezért a baráti társaságok tagjait nem mindig érdekli egyformán. Ennek ellenére azt lehet mondani, hogy jól látszik a fiatalok igénye. Kiállítás, sportrendezvény megfelelő számban szerveződik, de koncertből, fesztiválból lehetne több – a fiatalok szerint. Sokan nem tudják, hogy léteznek közönségtalálkozók írókkal, művészekkel, aki pedig volt már ilyen eseményen, az nagyrészt úgy gondolja, kevés lehetőség nyílik erre.

Új elemként került a kérdések közé, annak a mérése, hogy programokat szervező tanárok, önkormányzati dolgozók mennyire veszik figyelembe a fiatalok igényeit. Nagyrészt úgy gondolják, hogy a fiatalok igényeit inkább a tanárok tudják megítélni, de ők is csak 30%-ban látják, mit szeretnének a fiatalok.

A szabadidő hasznos eltöltésére ötleteket is vártunk a fiataloktól. A kulturális programok között a színház az, amit a leginkább hiányolnak a fiatalok. A sport és szabadidős programok között többször megjelenik a lovaglás és a korcsolyázás – görkorcsolyázás - igénye.

Ifjúsági közélet

Az ifjúsági közélettel, közéleti aktivitással kapcsolatos kérdésblokkban az egyes ifjúsági szervezetek munkájába való bekapcsolódást teszteltük. Sajnos látható, hogy az ifjúság nagy része szinte soha nem kapcsolódik be a város ifjúsági szervezeteinek munkájába. A legismertebb városi szervezet a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat (továbbiakban: SVDÖK) munkájába,

programjaiba a megkérdezettek 15%-a kapcsolódik be alkalmanként. Az iskolákban működő diákönkormányzatok a tanulók 11%-át tudhatják rendszeres segítőiknek. A tanulók 90%-a tudja, hogy van iskolájában DÖK, de csak 60% ismeri a vezetőjét! Az iskolai szervezetek munkájáról megoszlanak a vélemények, de legnagyobb számban azt gondolják jól működik (35%). Ugyanez az SVDÖK-re vonatkoztatva 62% tudja, hogy létezik, 15% ismeri a vezetőjét, viszont akik ismerik a szervezetet, azoknak csaknem 50%-a jónak ítéli munkájukat. A legnépszerűbb program a Tanévnnyitó fesztivál, amin a megkérdezettek 70%-a részt vesz.

A salgótarjáni diákok magazinja a Figyusz.com internetes magazin. A kezdetekben nyomtatásban jelent meg, és minden iskolában ingyenesen lehetett hozzájutni. 2008-tól internetes megjelenésű magazin létezéséről a fiatalok 37%-a tud, de csak kb. 3%-a látogatja rendszeresen. A válaszolók több mint 80%-a naponta szinte minden lehetőségét használja az internetnek. A megfogalmazott vélemények alapján a hagyományos cikkek nem hozzák lázba az ifjúságot, leginkább interaktív jellegét szeretnék erősíteni a magazinnak.

Ifjúsági szolgáltatások

A tanulók problémáikkal több segítő intézményhez is fordulhatnak a városban. Ennek ellenére általában alacsony azok aránya, akik igénybe veszik az intézményes segítő hálózat szolgáltatásait (ifjúságvédelmi felelős, telefonos lelkeségély, ifjúsági tanácsadás stb.). A kutatás során a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodával (továbbiakban: SITI) kapcsolatosan részletesen is kérdeztük a tanulókat. Az eredmények alapján a SITI ismertsége és népszerűsége csökkent a 2005-ös felméréshez képest. Akkor a tanulóknak csupán 1/10-e nem ismerte, most 20%-a. Akik hallottak már róla, azok közül minden második ellátogatott már oda, rendszeres látogatóvá minden ötödik válik.

Az iroda szolgáltatásait nagyobb arányban vették igénybe az idősebbek és a helyben lakó fiatalok. A szociális problémával küzdő fiatalok (munkanélküli szülő, anyagi problémák, csonka család) az átlagnál nagyobb arányban említették, hogy már többször jártak az irodában. Az iroda szolgáltatásai közül az internetezés, a továbbtanulással kapcsolatos információk, az alkalmi munkával kapcsolatos információk vonzzák leginkább a fiatalokat. A rendszeres látogatók válaszaiból látható, hogy a SITI által szervezett programok kedveltek a fiatalok körében, aki megismeri a kínálatot, az rendszeresen látogatja az érdeklődési körének megfelelő rendezvényeket.

A diákok problémáinak orvoslására több szervezet vagy intézmény is létezik. Mi hét probléma-típust vetettünk fel, és arra voltunk kíváncsiak, ezekkel vajon hová fordulnak elsősorban a salgótarjáni tanulók: a barátokhoz, a szülőkhöz, segítő szervezetekhez vagy másokhoz.

A probléma jellege	Barátokhoz	Szülőkhöz	Segítő szervezetekhez	Másokhoz
Tanulmányi problémával	18(21)	63(55)	1(1)	4(5)
Pályaválasztás kérdésében	6(5)	70(71)	7(7)	4(7)
Anyagi problémával	4(5)	75(81)	1(0)	1(1)
Lelki problémával	49(57)	31(26)	1(0)	3(2)
Lakhatási problémával	4(5)	47(39)	2(2)	1(0)
Párkapcsolati problémával	56(66)	18(11)	1(0)	2(1)
Diákjogi problémával	16(17)	37(25)	9(12)	6(9)

százalékos megoszlás

(zárójelben a 2005-ös kutatás eredményei olvashatók)

A fenti táblázatból világosan látszik, hogy az iskolásoknak szerencsére a legfontosabb segítői hátterük a szüleik, a legtöbb problémával hozzájuk fordulnának elsősorban. Párkapcsolati problémára elsősorban a baráti körben keresnének válaszokat csakúgy, mint a lelki problémákra, de mind a két területen erősödött a család hatása. A diákjogi problémák tekintetében a legmegosztottabbak a válaszok. Azok aránya, akik senkihez sem fordulnak problémáikkal a diákjogi kérdések esetében a legmagasabb, a tanulók harmada nem veszi igénybe sem az intézményes, sem pedig az informális segítőket. Meglepő, hogy a segítő szervezetekkel ellentétben jogi problémáikat is inkább a szülői házra szeretnének támaszkodni.

A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya

Nagyon fontos eleme volt a kutatásnak a városhoz fűződő viszony vizsgálata, hiszen a „lokálpatrióta” viszonyulás megtartó erővel bír. A vizsgált korosztály viszonyát a településhez azokkal a kérdésekkel próbáltuk meghatározni, hogy mire büszkéek a városban, szeretnek-e itt élni, és hogy jövőbeni terveik mennyire kötődnek a városhoz, tervezik-e, hogy elköltöznek a településről. A „miért szeretsz itt élni” kérdésre legtöbben a „barátok miatt”, azért, mert „itt született és itt élnek a rokonai”, valamint mert „szép a környék” választ adták. A „miért nem szeretsz Salgótarjánban élni” kérdésre a leggyakoribb válaszok: nincs itt semmi, unalmas város, nincs normális szórakozóhely, koszos a város, de a romák jelentős számát is sokan említik. Ezek a válaszok teljesen összhangban vannak a 2005-ös felmérés eredményével. A „mire vagy büszke Salgótarjánnal kapcsolatban” kérdésre a válaszadók nagy része semmit nem írt, azonban a válaszolóknál a régi sportsikereken kívül a Fő tér szépsége és a pedagógiai intézmények jó színvonala jelenik meg visszatérő elemként.

Meglátásuk szerint sokkal szebb lehetne Salgótarján, de ezért nekik is többet kellene tenniük. 78% gondolja azt, hogy a fiatalok nem vigyáznak a város értékeire. A péntek estéket többen veszélyesnek érzik, és az ilyen alkalmak utáni rombolást is elítélik.

Az eredményekből kiderül, hogy a fiatalok 9%-a nagyon szeret a városban élni, további 24% is inkább igen választ adott. 28% már egy kis mértékben negatív, 18%, pedig kifejezetten nem szeret Salgótarjánban élni. Érdekes, hogy 21% nem tudott erre a kérdésre válaszolni, nem foglalkoztatja őket ez a kérdés. Ez az eloszlás, igaz csak egy-két százalékkal, de sajnos rosszabb képet mutat az előző kutatásnál.

A kutatás fontos tényezője lehet, hogy megvizsgáljuk, hogyan tervezik életüket a fiatalok. Mennyire tudatosan készülnek következő éveikre, szerepelhet-e terveikben Salgótarján? A válaszadó fiatalok jellemzően két csoportba sorolhatóak. A legnagyobb részük, 61% nem, vagy csak nagyon rövid időre tervezi előre az életét. Kisebb részük, 16% tudatosan 5 évnél is tovább gondolkodnak, terveznek. A tervezés folyamatában legnagyobb részben a családra támaszkodnak. Meglepő, hogy tanáraik segítségét 35%-ban veszik igénybe, más szakemberek tanácsaira pedig elenyésző számban kíváncsiak (5%). Elszomorító az a tény, hogy a válaszolók 65%-a egyértelműen Salgótarjánt elhagyva szeretné megvalósítani önmagát. Az ingadozókon kívül mindössze minden tizedik fiatal szeretne Salgótarjánban maradni. 30% tervezi tanulmányait külföldön folytatni, és ugyanennyien végleg el is költöznének Magyarországról! Nagyon sokan, 60% látja külföldi munkalehetőségben a megélhetését. Szöveges értékelésükben indoklásképpen egyértelműen a munkahelyek hiányát jelölik meg.

A város fejlődésének kérdésével kapcsolatban szinte pontosan három egyenlő részre oszthatóak a válaszok. Az egyik harmad nem lát fejlődést az utolsó 5 évben, a másik harmad szerint látható a fejlődés, a többiek nem tudják megítélni. Külsőségekben parkok, terek létrehozásával, gazdaságilag pedig munkahelyek létrehozásával fejlesztenék a várost.

V. AZ IFJÚSÁGI TERÜLETEN HOZOTT FONTOSABB ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEK

Salgótarján önkormányzata 1996-tól – az akkor elfogadott középtávú koncepcióban foglalt elvek alapján – folyamatosan figyelemmel kísérte a gyermek és ifjúsági területen felmerülő igényeket. Ennek eredményeként kialakult a kortárssegítő hálózat, létrejött a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök hálózata, a civil szervezetek szolgáltató központja, külön hangsúlyt kapott a bűnmegelőzés és a drogrevenió. A Közgyűlés, ill. az önkormányzat munkáját az ifjúsági ügyekért felelős alpolgármester, valamint ifjúsági referens segíti. 2001-ben létrejött a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF). Munkája eredményeként, a Közgyűlés 2002 nyarán elfogadta a városi drogstratégiát és koncepciót. A város díjazza a „Jó tanuló – jó sportoló” diákokat. 2002-ben útjára indult a „Figyusz” városi diákmagazin, 2004-ben megalakult a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat.

Salgótarján önkormányzata a 2005-ben megfogalmazott és elfogadott középtávú koncepcióban megfogalmazott célkitűzések rövid távú megvalósítása érdekében minden második évben cselekvési tervet készített. A cselekvési tervek célkitűzései alapján, az eltelt időszak eredményei:

- Salgótarján oktatási intézményeiben létrejöttek az iskolai diákönkormányzatok, melyek programjait, az önkormányzat a számukra évente kiírt pályázattal segíti. A iskolai szervezetek jó alapját képezik az SVDÖK-nek.
- Az önkormányzat a felsőoktatásban tanuló hallgatók részére 2 ösztöndíjpályázatot működtet (Bursa Hungarica, Salgótarján Jövőjéért).
- Az intézmények pedagógiai programjának felülvizsgálatakor a drogrevenió beépült az intézményi programokba.
- Az önkormányzat a Létesítmény és Sport Nonprofit Kft. keretein belül működteti a Salgótarjáni Gyerektábort, ahol biztosítja a salgótarjáni ifjúság számára az erdei iskolai tevékenységet, napközis jelleggel táborokat szervez. A tábor korszerűsítésére kiírt pályázati lehetőségeket folyamatos figyelemmel kísérve a tábor egy részének átalakítása sikeresen megvalósult.
- Létrejött egy, az extrém sportok művelésére alkalmas sportpálya, melyet a fiatalok rendszeresen ki is használnak.
- Kiváló együttműködés alakult ki a város közművelődési és sport intézményeit, valamint a civil szervezeteket összefogó Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórummal, így a fiatalok számára szervezett programok megvalósítása gördülékenyen halad.
- Megvalósultak a fiatalok önkéntességén alapuló „I LOVE SALGÓTARJÁN” program célkitűzései. A rendszeresen megjelenő felhívásokra az iskolai diákönkormányzatok képviselőitől alkalmanként 10-15 fiatal olyan munkát végez, amivel szerintük szebb és élhetőbb lesz Salgótarján a fiatalok számára, növelve ezzel a fiatalok identitását.
- Minden évben kapcsolódnak a város fiataljai a Gyermekek Jogainak Hete nemzetközi felhívásához, melynek keretében „Fiatalok fogadóórája” címmel – a lakossági fórumok mintájára - az önkormányzat ifjúsági fórumot is tart, ahol a fiatalok bátran fordulhatnak kérdéseikkel, észrevételeikkel a város vezetőihez.
- Az ifjúság kezdeményezésére létrejöttek városi diák-rendezvények, melyek az évek alatt hagyománnyá váltak. Ilyen például a 2011-ben 8. alkalommal megrendezett Tanévnnyitó fesztivál, a 9. alkalommal szerveződő Kincskeresőjáték. Hagyományossá vált a nyári szünetben kialakult diákvezető-képző tábor is, de az ifjúság segítségével szerveződik a

Gyermeknap, a „Mindenki karácsonya” és újszerű elemként első ízben jött létre Salgótarjában az Észak-Magyarországi Regionális Ifjúsági Találkozó.

Az eredmények mellett beszélnünk kell arról is, hogy mely területen akadnak nehézségek. Ezeknek a problémáknak megoldása lehet a célkitűzése jelen koncepciónak:

- A Közgyűlés által évente elfogadott forrás az ifjúsági feladatokra – amely a helyi adóbevételek két ezrelékét jelenti (pl. 2008-ban 3.500 eFt, 2009-ben 3.500 eFt, 2010-ben 3.200 eFt, 2011-ben 2.880 eFt, 2012-ben 2.600 eFt), - egyre csökken.
- A város speciális szakintézménye a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (SITI) megerősödött, feladatrendszere kibővült, látogatottsága, ismertsége azonban mérsékelten emelkedik. Az irodát rendszeresen látogatók köre a hátrányos helyzetű fiatalokra szűkült. Az iroda infrastruktúrája folyamatosan romlik, megújításra van szükség.
- A Kábítószer Egyeztető Fórum munkacsoportjai önállóan tevékenykednek, közöttük kommunikációs nehézségek vannak.
- Az ifjúsági szolgáltatások megismertetése érdekében életre hívott „iskolai road show” programok – amik egyébként nagy népszerűségnek örvendtek – sorozata megszakadt. A résztvevők utaztatásának és a járulékos költségeknek a növekedése eredményezte a forráshiányt.
- A folyamatosan csökkenő lakosság létszáma mára 37.000 főre esett vissza. Jelentős a frissen iskolázott fiatalok elvándorlása, és egyre kevesebb a felsőoktatásban részt vevő salgótarjáni fiatal. Ez magyarázható a születési adatok kedvezőtlen alakulásával, a házasságok számának csökkenésével, a későbbi gyermekvállalással, de markánsan megjelenik benne, hogy szűk a felsőfokú képzés helyi kínálata, kvalifikált munka hiányában felsőfokú tanulmányaik befejezése után a fiatalok jelentős része nem jön vissza, vagyis a város fiatalokra gyakorolt megtartó ereje – elsősorban a kedvezőtlen gazdasági környezet miatt – gyenge. Ez a megállapítás a 2005-ben megalkotott koncepciónak is része, ezért még hatványozottabban feladata a középtávú gyermek és ifjúsági koncepciónak, hogy az élhető város jövőképét vetítse a mai fiatalok elé, javítsa a város fiatalokat megtartó erejét, fiatalokat idevonzó szerepét.

VI. A KONCEPCIÓ ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEI

IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK

- A Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda további működtetése. Az iroda biztosítja a gyermekek és a fiatalok korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőségét, biztosítja az országos ifjúsági szolgálat által létrehozott és karbantartott ifjúsági adatbázishoz történő hozzáférés lehetőségét, tevékenysége ellátása során együttműködik az ifjúság speciális élethelyzetével kapcsolatban tájékoztatási és tanácsadási feladatkörrel rendelkező más intézményekkel, szervezetekkel. Az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerőpiaci tanácsadást biztosít. Az iroda a tanácsadó tevékenységét mindenki számára nyitott formában, a személyes adatok felvétele és rögzítése nélkül végzi.

- Egy olyan ifjúsági központ létrehozása, melyben a fiatalok minden korosztálya, családi háttértől függetlenül megtalálhatja a közösségi élet színterét. A Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda mindenki számára elérhető, mégis az ifjúságkutatás adatai azt mutatják hogy elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy rosszabb anyagi körülmények között élő fiatalok részesítik előnyben. Kommunikációs hálózat kialakítása az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, az Egészségügyi és Szociális Központ, az oktatási intézmények között. Az ifjúságvédelmi felelősök bevonása a hálózatba. Cél az ifjúságsegítő személyek és szervezetek munkájának összehangolása, munka-közösségek létrehozása.
- Az előző pontban meghatározott hálózat szerkezetének megismertetése az oktatási intézményekben tanuló ifjúsággal, a hálózat hatékonyságának növelése érdekében. A résztvevő intézmények képviselőinek lehetőség biztosítása az ifjúsággal való személyes kapcsolatteremtésre, akár tanórai kereteken belül, akár azokon kívül.
- A városban az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerő piaci tanácsadó tevékenység bővítése.
- A Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF) intézményének megújítása. Munkájának megszervezésére szakmai vezetője számára lehetőséget, időkeretet biztosítása. A munkacsoportok munkájának egyeztetése céljából évente legalább egyszer olyan konferencia létrehozása, amelynek során a rövid távú terveket, feladatokat a vezetőség meghatározza.
- Képesé kell tenni a fiatalokat segítő szervezeteket a közvetlen kortárssegítés folyamatos szinten tartására (képzés, utógondozás, információ) tekintettel arra, hogy a kortárs-hatás jobban érvényesül, mint a segítő szervezetek eddigi tevékenysége.
- A Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum (GYIÉF) működtetése.
- Az önkormányzat ifjúságpolitikai céljainak megvalósítása érdekében ifjúsági ügyekkel foglalkozó alpolgármester kijelölése. Feladatát a mindenkori Közgyűlés határozza meg.
- Az önkormányzat ifjúsági feladatainak ellátásához kapcsolódó intézkedéseinek koordinálására ifjúsági referens foglalkoztatása. Az ifjúsági referens a munkája során aktív kapcsolatot tart fenn az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel, szervezetekkel. Koordinálja a fiatalok tevékenységét.

IFJÚSÁGI KÖZÉLET, ÉRDEKKÉPVISELET

- A nemzettudat, a lokálpatriotizmus, a helyi közélet iránti fogékonyság erősítése. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a fiatalok szűkebb-tágabb környezetükhöz, az életüket biztosító közösségeikhez egyre erőteljesebben kötődjenek.
- A kialakult érdek-képviselési rendszer figyelemmel kísérése, amely segíti az oktatási intézményekben működő diákönkormányzatok működését, és az őket összefogó Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat munkáját. Lehetőséget és fórumot ad a fiatalok képviselőinek a folyamatos párbeszédre, akár a város vezetőivel, akár az ifjúsághoz kapcsolódó szervezetek, intézmények képviselőivel. Az önkormányzat fontosnak tartja,

hogy a fiatalok problémáikat - a szülői ház segítsége után - az erre speciálisan képzett szakemberek segítségét egyre nagyobb számban igénybe vehessék.

- A salgótarjáni diákok érdekképviselőjét ellátó Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat munkájának segítése, ösztönzése, támogatása.
- A kortárssegítő hálózat kialakítása, fejlesztése. Ezáltal bővíthet a szociális rendszerben dolgozók száma, erősödhet a gyermekvédelem és a gondozás ezen új formája.
- Az ifjúsággal, illetve a diákönkormányzatokkal foglalkozó személyek, városi szinten működő szervezetek hatékony működése érdekében – elsősorban központi pályázati források felhasználásával – képzési programok kidolgozása és megvalósítása.
- A városi drogstratégia és operatív program megvalósításában - szakértők és kortárssegítők bevonásával - kapjanak nagyobb szerepet az öntevékeny ifjúsági csoportok.
- A fiatalok megváltozott igényeinek folyamatos figyelemmel kísérése, illetve a szolgáltatások megváltozott igényekhez való igazítása.

SZABADIDŐ ÉS SPORT

- Ifjúsági szabadidő központ kialakítása „Kell egy tér!” mottóval. Az önkormányzat a nyertes pályázat forrásainak felhasználásával a Salgótarján, Erzsébet tér 4. szám alatti ingatlanban ifjúsági szórakoztató központot alakít ki, melyben helyet kap a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda a szolgáltatásaival és a programjaival, 6 terminálon ingyenes internet hozzáférés, egy ifjúsági szórakoztató tér, egy ifjúsági galéria, egy zenekari próbaterem és két moziterem.
- A településrészekén új ifjúsági közösségi terek létrejöttének támogatása és segítése az önkormányzat lehetőségei szerint. Az ifjúsági közösségi tér a gyermekek és a fiatalok közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltésének, az ifjúsági közösségek és az ifjúsági szervezetek működésének, valamint programjaik megvalósításának keretét biztosító szolgáltatás. Ezen ifjúsági közösségi terek szolgáltatási körébe kell, hogy tartozzon a helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok szervezése; az ifjúsági közösségek kialakulását és fejlődését elősegítő tevékenység folytatása; az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése; a hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat segítő programok szervezése.
- Az ifjúsági közösségi terek szolgáltatásainak erősítése és bővítése a helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok szervezésével.
- A fogyatékkal élő fiatalok helyzetének javítása közös szabadidős programok, rendezvények szervezésével, bővítésével, a fogyatékkal élő fiatalok bevonásával a városi ifjúságsegítői tevékenység hatókörébe.
- A városban élő hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára szervezett szabadidős és prevenciós programok összehangolása együttműködésbe vonva (igényfeltárás, közös tervezés, programegyeztetés) a korosztállyal foglalkozó városi szervezeteket,

intézményeket (pl.: Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda).

- A fiataloknak szóló hagyományos városi rendezvények megvalósulása, illetve bővítése.
- A városban működő közművelődési feladatot ellátó intézmények, szervezetek, közösségi színterek éves programtervük összeállításakor hangolják össze gyermek-és ifjúsági programjaikat, illetve a továbbiakban is működjenek együtt a fiataloknak szóló szabadidős programok megvalósításában.
- A városban található sportlétesítmények és sportegyesületek összehangolt részvétele a minden napos testedzés megvalósításában.
- Az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltésére szolgáló drogmentes, a fiatalok igényeivel kompatibilis, kulturált szórakozási lehetőségeket kínáló szórakozóhelyek létrehozásának ösztönzése, melyek csatlakoznak a „Biztonságos Szórakozóhelyek” programhoz.
- A városi kerékpárút hálózatot további fejlesztése, bővítése.
- A tanulás és sport terén kiemelkedő eredményt elérő fiatalok díjazása.
- A városban élő fiatal alkotók bemutatkozásának, alkotásaik kiállításának az önkormányzat lehetőségei szerinti segítése.
- A gyermektáborban a salgótarjáni ifjúság számára az iskolai foglalkoztatáson kívüli csoportos foglalkozások szervezése napközi-otthon jelleggel; erdei iskola és táborok szervezése.
- Olyan ifjúsági médiaprogramok támogatása, melyek a fiatalok aktív közreműködésével valósulnak meg. Ezen médiaprogramok lehetőséget kell, hogy biztosítsanak a salgótarjáni fiatalok széleskörű informálására, teret kell, hogy adjanak a szabadidő értelmes eltöltését segítő hasznos ötleteknek, programajánlatoknak, valamint az iskolai diákújságírók írásai, a fiatal alkotók munkái széles körű megjelenésének. A támogatott médiaprogramok szolgálják a fiatalok tájékoztatását, az ifjúsági civil közösségek bemutatkozásának lehetőségét, de járuljanak hozzá a salgótarjáni ifjúsági közélet élénkítéséhez is.

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, BŰNMEGELŐZÉS

- Az együttműködés szélesítése a kábítószer-megelőzés területén működő állami és civil szervezetekkel, a gyermek- és ifjúságvédelem területén működő szakemberekkel. A rendőrség biztonságra nevelő programjának (DADA) oktatását minél szélesebb körben kell megvalósítani, de nélkülözhetetlen a családok felvilágosítása, a szülők figyelmének felhívása a kábítószer fogyasztás veszélyeire.
- A Kábítószerügyi Érdekegyeztető Fórum megújulása, szervezeti és működési szabályzatának a megváltozott körülményekhez való igazítása, valamint egy olyan felmérés készítése, ami az addiktológiai esetek előfordulásának gyakoriságát tárja fel.
- Iskolai drogstratégiák elkészítése, egészségfejlesztő, drogprevenciót tartalmazó programok kidolgozása, az iskolai drogkoordinátorok képzésének folyamatossá tétele, a továbbképzésben résztvevők számának növelése, valamint a különböző szakmai szervezetek által kidolgozott ajánlások, módszerek hozzáférhetőségének biztosítása.

- Az egészséges táplálkozásra és életmódra nevelő, figyelemfelhívó programok szervezésének támogatása. Lehetőséget kell biztosítani, hogy az egészséges táplálkozással foglalkozó szakemberek teret és időt kapjanak – akár tanórai keretekben is – tanácsaikat, észrevételeiket továbbadni. Kiemelt feladat - a gyermekétkeztetést biztosító cégek bevonásával -, a helyi, magyar termékek népszerűsítése, annak a meggyőződésnek az erősítése, hogy az egészséges táplálkozás alapjául szolgálhatnak a magyar nyersanyagok, termékek.
- Olyan szabadidős, sport, kulturális és mentálhigiénés projektek támogatása, amelyeknek jelentős szerepe van a drogmentes életmód kialakításában, az egészséges életre nevelésben, a kriminális veszélyek csökkentésében.
- Az alacsony küszöbű szolgáltatási formák biztonságos működésének támogatása. (megkereső programok, lelki segély telefonszolgálat, egyéni- és csoportos konzultációk, alternatívát kínáló projektek).
- A Városi Rendőrkapitánysággal közösen az iskolák bűnmegelőző munkáját segítő programok kidolgozása és működtetése, mellyel elsődleges cél a gyermekbűnözés, áldozattá válás megelőzése érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és fiatalok részére. Az önkormányzatnak teret kell biztosítani az áldozatvédelmi programoknak, erősíteni kell az állami és a nem állami szervezetek által nyújtott szolgáltatások összehangolását.

MUNKAHELYTEREMTÉS

- Egy olyan központ létrehozása, ahol az idényjellegű munkák feltérképezésével segíthetnek a munkát vállalni akaró fiatalokat. Ezen a fórumon lehetne szélesíteni a tanulók körében a tájékoztatást és a tanácsadást. Az önkormányzatnak, az iskoláknak, a munkaügyi központnak és a pályaválasztási tanácsadónak együttműködve kell kezelni a jelentős munkanélküliséget.
- A felsőoktatási ösztöndíjak mellett a város megtartó erejének növelése érdekében lakáshoz juttatási vagy egyéb lakástámogatási program kidolgozása.
- Az önkormányzat a lakáskonceptiójában megfogalmazott elvek, valamint a lakás-mobilitási elképzelések kialakításánál és megvalósításánál prioritást ad az ifjúsági korosztály tagjainak. Az önkormányzat a teherbíró képességéhez mérten segíti a lakhatási feltételek megteremtését.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

- A *nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatok* terén salgótarjáni fiatalok nemzetközi táborozáson, diákcsere programokon, sportversenyeken, kulturális eseményeken történő részvételének biztosítása, szakmai segítségnyújtással az iskolák közötti cserék lebonyolításának támogatása.
- A határ közeli ifjúsági együttműködés, a fiatalok *nemzetközi ifjúsági programokba* történő bekapcsolódásának szorgalmazása, a fiatalok önkifejező-erejének erősítésének, az ehhez szükséges információk biztosításának segítése. Határon kívül élő magyar fiatalokkal a kapcsolat erősítése (a Határtalanul program mellett városi, iskolai szervezésben.).

VII. CSELEKVÉSI TERV a 2012.-2014. évekre

A koncepcióban foglaltak rövid távú megvalósítása érdekében a 2012-2014. évekre:

1. Az önkormányzat az ifjúsági feladatok megvalósítása érdekében két évente cselekvési tervet készít.

Határidő: első alkalommal 2014. december 31.,
ezt követően a tárgyéveket megelőző december 31.

Felelős: polgármester

2. A Közgyűlés a város mindenkori költségvetésében a tárgyévet megelőző év helyi adóbevételeinek két ezrelékét - de legkevesebb 3.500 eFt-ot - a gyermek és ifjúsági feladatok megvalósítására különíti el.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

3. Az önkormányzat továbbra is *működteti a gyermektábort*, ahol biztosítja a salgótarjáni ifjúság számára az iskolai foglalkoztatáson kívüli csoportos foglalkozást napközi otthon jelleggel, az erdei iskola tevékenységet és táborok szervezését. Az önkormányzat a gyermektábor közhasznú feladatainak ellátásához szükséges költségeket a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. éves önkormányzati támogatásában biztosítja.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

4. Az önkormányzat segíti és támogatja Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat munkáját.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

5. Az önkormányzat az iskolai diákönkormányzatok programjait pályázati úton támogatja, mely összeget az ifjúsági feladatok megvalósítására elkülönített előirányzatban tervez meg.

Határidő: a pályázat kiírására tárgyév március 31.

Felelős: polgármester

6. Az önkormányzat a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat, valamint a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum munkájához – a szervezetekkel kötött megállapodásban rögzített feltételekkel – a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodájában biztosít helyet és infrastrukturális háttérrel.

Határidő: folyamatosan

Felelős: a Közművelődési Nonprofit Kft. igazgatója

7. Az önkormányzat az ifjúsági feladatok előirányzat terhére évente egy SVDÖK által szervezett – az önkormányzattal évente egyeztetett módon – diákvezető-képző tábor költségeit finanszírozza.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

8. Az önkormányzat a tanulás és sport terén kiemelkedő eredményt elérő fiatalokat minden év decemberében „Jó tanuló, jó sportoló” címmel ismeri el, melynek költségét a sport szakfeladatok előirányzatban biztosítja.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

9. Az önkormányzat felkéri a Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF) elnökét arra, hogy hívja össze a KEF közgyűlését, melyen meghatározzák az együttműködés feltételeit, színtereit.

Határidő: 2012. december 31.

Felelős: polgármester

10. Az önkormányzat az idényjellegű diákmunkák rendszerének feltérképezése érdekében felveszi a kapcsolatot a Megyei Jogú Városokban található „Meló-Diák” irodákkal.

Határidő: 2012. december 31.

Felelős: polgármester

11. Az önkormányzat működteti az ifjúsági szolgáltatások, illetve a Salgótarjáni Diákönkormányzat munkájának megismertetésére az „iskolai road show” elnevezésű programot.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: polgármester

12. Az önkormányzat a nyertes pályázat forrásainak felhasználásával a Salgótarján, Erzsébet tér 4. szám alatti ingatlanban *ifjúsági szórakoztató központot alakít ki*, melyben helyet kap a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda a szolgáltatásaival és a programjaival, 6 terminálon ingyenes internet hozzáférés, egy ifjúsági szórakoztató tér, egy ifjúsági galéria, egy zenekari próbaterem és két moziterem.

Határidő: a pályázatban foglalt határidő szerint

Felelős: polgármester

13. A Közgyűlés szükség esetén felülvizsgálja Salgótarján Megyei Jogú Város középtávú gyermek és ifjúsági koncepcióját.

Határidő: folyamatos

Felelős: polgármester